Hukuk Bölümü 2008/351 E. , 2009/207 K.

- H. BANKASI'NDA ÇALIŞMAKTA OLAN DAVACININ IŞ AKDININ FESHINE ILIŞKIN IŞLEMIN IPTALI ILE MAAŞ VE IKRAMIYELERIN ÖDENMESI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI

  - İŞ KANUNU (4857) Madde 21

"İçtihat Metni"

Davacı : E.Ö.

Vekili : Av. Y.A.

Davalı : T. H. Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü

Vekili : Av. İ.T.

O L A Y : H.bank İnsan Kaynakları Daire Başkanlığı'nın 28.12.2007 gün ve 24345 sayılı işlemi ile, birinci derece imza yetkisinin kaldırılarak tüm yasal haklarının ödenmesi suretiyle, 31.12.2007 tarihi mesai bitiminden itibaren iş akdinin feshedilmesinin Genel Müdürlük Makamının 28.12.2007 tarihli onayı ile uygun görüldüğü davacıya bildirilmiştir.

Davacı vekili, davacının 13.7.1979 tarihinde davalı Bankada işe bağladığını, Bankanın özerkleştirilmesi sonucu 2002 yılından itibaren de aynı Bankada 4857 sayılı Yasa kapsamında sözleşmeli personel olarak çalışmasına devam ettiğini, 5.3.2005 tarihinde davalı Bankanın Gümüşhane Şubesine atanan davacının iş akdinin feshedildiğini, kararın 28.12.2007 tarihinde davacıya tebliğ edildiğini, iş akdinin feshedilmesinde davalının fesih nedenini göstermediğini belirterek davacının işe iadesine, 4857 sayılı Yasanın 21/1 maddesi uyarınca 1 ay içinde işe başlatılmaması halinde davalının davacıya en az 4 en çok 8 aylık ücreti tutarında tazminat ödemesine ve davalının 4857 sayılı Yasanın 21/3 maddesi uyarınca en çok 4 aya kadar dolmuş bulunan ücret ve diğer haklarının ödenmesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

GÜMÜŞHANE ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ (İŞ MAHKEMESİ SIFATIYLA); 25.3.2008 gün ve E:2008/17, K:2008/158 sayı ile, davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin 13.7.1979 tarihinde davalı Bankada işe bağladığını, Bankanın özerkleştirilmesi sonucu 2002 yılından itibaren de aynı Bankada 4857 sayılı Yasa kapsamında sözleşmeli personel olarak çalışmasına devam ettiğini, 5.3.2005 tarihinde davalı Bankanın Gümüşhane Şubesine atanan müvekkilinin iş akdinin feshedildiğini, kararın 28.12.2007 tarihinde müvekkiline tebliğ edildiğini, iş akdinin feshedilmesinde davalının fesih nedenini göstermediğini belirterek müvekkilinin işe iadesine, 4857 sayılı Yasanın 21/1 maddesi uyarınca 1 ay içinde işe başlatılmaması halinde davalının müvekkile en az 4 en çok 8 aylık ücreti tutarında tazminat ödemesine ve davalının 4857 sayılı Yasanın 21/3 maddesi uyarınca en çok 4 aya kadar dolmuş bulunan ücret ve diğer haklarının ödenmesine karar verilmesini talep ve dava ettiği, davalı vekili cevap dilekçesinde; davacının 13.7.1979 tarihinde Yomra Trabzon Şubesinde memur adayı olarak göreve başladığını, Kamu Bankalarının yeniden yapılandırılması sürecinde 2.4.2002 tarihinde özel hukuk hükümlerine tabi çalışmak üzere memur statüsünden çıktığını ve İş Yasasına göre istihdam olunduğunu, 31.12.2007 tarihinde de kıdem ve ihbar tazminatı ödenmek suretiyle iş akdinin feshedildiğini, müvekkil Bankanın davacının iş akdinin feshinin mevzuat hükümlerine ve hukuka uygun olduğunu belirterek davanın reddine karar verilmesi gerektiğini beyan ettiği, davacı vekilinin 25.3.2008 tarihli dilekçesinde; davalı Bankanın 28.12.2007 tarih ve 24345 sayılı iş akdinin feshine ilişkin yazısının müvekkile tebliğ edilerek iş akdinin feshedildiğini, bu yazıda iş akdinin neden feshedildiğinin belirtilmediğini, 4857 sayılı Yasanın 19. maddesinde fesih sebebinin açık ve kesin bir şekilde belirtilmesinin zorunluluk olduğunu, müvekkilinin 28 yıldır aynı Bankada çalıştığını, karşı tarafın iddia ettiği konularda uyarılmadığını, müvekkilinin İş Kanunundan doğan hakkının kullanmasının fesih nedeni olamayacağını belirttiği, davacı vekilinin 25.3.2008 tarihli oturumda; müvekkilinin halen memur statüsünde olduğunu beyan ettiği, Gümüşhane SSK İl Müdürlüğüne müzekkere yazılarak H. Bankası Gümüşhane Şubesinin işyeri sicil dosyasının istendiği, verilen 31.1.2008 havale tarihli cevabi yazıda, H. Bankası Gümüşhane Şubesi Müdürlüğü adında işyeri tescil kaydına rastlanmadığı ve işyeri dosyasının da bulunmadığının belirtildiği, Gümüşhane SSK İl Müdürlüğüne müzekkere yazılarak davacının SSK sicil dosyasının gönderilmesinin istendiği, verilen 4.2.2008 havale tarihli cevabi yazıda davacının sigortalılık kaydına rastlanılmadığının belirtildiği, H. Bankası Gümüşhane Şube Müdürlüğüne müzekkere yazılarak davacının maaş bordrosunun gönderilmesinin istendiği, verilen 29.2.2008 havale tarihli cevabi yazıya ekli maaş bordrosunun incelenmesinden, davacının aylığından Emekli Sandığı prim kesintisi yapıldığının anlaşıldığı, H. Bankası Genel Müdürlüğüne müzekkere yazılarak Bankanın İnsan Kaynakları Daire Başkanlığının 28.12.2007 tarih ve 24345 sayılı yazısı ve bu yazının davacıya tebliğine ilişkin mazbataların gönderilmesinin istendiği, verilen 26.3.2008 havale tarihli cevabi yazının dosya arasına alındığı, tüm dosya kapsamından; davacının 4857 sayılı İş Kanununa tabi olarak çalışmadığı, halen memur statüsünde olduğu, maaşından Emekli Sandığı prim kesintisi yapıldığı, bu haliyle davacının İş Kanununa tabi olmayıp Devlet Memurları Kanuna tabi olduğu, bu itibarla da uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, davacının hizmet akdinin feshine ilişkin 28.12.2007 tarih ve 24345 sayılı idari işlemin iptaline, işten çıkarma tarihinden itibaren yoksun kalınan maaş ve ikramiyelerinin ödenmesine karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

TRABZON İDARE MAHKEMESİ; 18.6.2008 gün ve E:2008/661 sayı ile, davacı E.Ö. vekili tarafından H.bank Anonim Şirketinde görev yapmakta iken iş akdinin feshedilmesine ilişkin 28.12.2007 gün ve 24345 sayılı işlemin iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle Türkiye H. Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü'ne karşı dava açıldığı, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırları" başlıklı 2. maddesinde idari dava türlerinin belirtildiği, bu davaların; idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları ve tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak belirlendiği, öte yandan; 4857 sayılı İş Kanunu'nun 20. maddesinde ise, "iş sözleşmesi feshedilen işçi, fesih bildiriminde sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli bir sebep olmadığı iddiası ile fesih bildiriminin tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde iş mahkemesinde dava açabilir" hükmünün yer aldığı, dava dosyasının incelenmesinden; davalı bankada İş Kanunu hükümlerine göre işçi olarak görev yapan davacının 31.12.2007 tarihi mesai bitiminden itibaren iş akdinin feshedilmesine karar verildiği, davacı tarafından işe iade istemiyle davalı Bankaya karşı Gümüşhane Asliye Hukuk Mahkemesi'nde açılan davada anılan Mahkemenin 25.3.2008 gün ve E:2008/17, K:2008/158 sayılı kararı ile davanın idari yargının görevine girdiği gerekçesiyle görev yönünden reddine karar verildiği, bu kararın kesinleşmesi üzerine davacı tarafından iş akdinin feshedilmesine ilişkin 28.12.2007 gün ve 24345 sayılı işlemin iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle görülmekte olan bu davanın açıldığının anlaşıldığı, dava dosyasında bulunan bilgi ve belgelerin incelenmesinden; davacı ile davalı Banka arasında 29.3.2002 tarihli belirsiz süreli iş

sözleşmesi imzalandığı ve bu tarihten itibaren davacının davalı Bankada özel hukuk hükümlerine göre işçi olarak görev yaptığı anlaşıldığından, davacı tarafından iş akdinin feshedilmesine ilişkin işleme karşı açılan davanın görüm ve çözüm yerinin yukarıda belirtilen 4857 sayılı İş Kanunu'nun 20. maddesindeki açık hüküm gereğince adli yargıya ait bulunduğu sonucuna varıldığı, bu nedenlerle, Mahkemelerinin görevine girmeyen ve Gümüşhane Asliye Hukuk Mahkemesince de görevsizlik kararı verilen bu davada görevli mahkemenin belirlenmesi için dava dosyasının 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesi'nce bir karar verilinceye kadar yargılamanın ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Turan KARAKAYA, Ayper GÖKTUNA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 5.10.2009 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, davacının iş akdinin feshine ilişkin davalı Banka işlemin iptaline, işten çıkarma tarihinden itibaren yoksun kalınan maaş ve ikramiyelerin ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

15.11.2000 gün ve 4603 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye H. Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un 1. maddesinde, "1. Bu Kanunun amacı, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye H. Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketinin (bankalar) çağdaş bankacılığın ve uluslararası rekabetin gereklerine göre çalışmalarını ve özelleştirmeye hazırlanmalarını sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılmaları ile hisse satışlarına ilişkin düzenlemelerin ve hisselerin tamamına kadarının özel hukuk hükümlerine tabî gerçek ve tüzel kişilere satışının gerçekleştirilmesidir.

2. Bankalar, anonim şirket statüsündedirler. Bu Kanunda yer alan hükümler dışında 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile genel hükümlere tabidirler…"; 2. maddesinin üçüncü fıkrasında, "3. Bankaların bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut personeli hakkında aylık, özlük ve emeklilikleri yönünden tabi oldukları mevzuatın uygulanmasına devam olunur. Bunlardan uygun görülenler istekleri halinde, emeklilik statüleri devam etmek üzere özel hukuk hükümlerine göre çalıştırılabilir. 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile ilgileri devam eden personelin özel hukuk hükümlerine göre çalışacakları süreler kazanılmış hak aylıklarında değerlendirilir ve emeklilik işlemlerinde söz konusu Kanunun ek 48 inci maddesinin (b) fıkrası ile ek 68 inci maddesi hükümleri uygulanır. Bu kadro ve pozisyonlar emeklilik, istifa, ölüm ve sair nedenlerle boşaldıkları takdirde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. (Değişik beşinci cümle: 18/4/2007-5626/1 md.) Özel hukuk hükümlerine göre çalıştırılacak personelin sayısı, unvanı, ücret ve sair mali hakları bankaların genel kurullarınca tespit olunur. (Değişik altıncı cümle: 18/4/2007-5626/1 md.) Genel kurullar, bu yetkilerini yönetim kurullarına devredebilir. (Ek yedinci cümle: 18/4/2007-5626/1 md.) Personel istihdamına ilişkin diğer hususlarda yönetim kurulları yetkilidir"; 3. maddesinin beşinci fıkrasında, "5. (Ek: 16/7/2004-5230/7 md.) Bankalarda 4857 sayılı İş Kanununa tâbi olarak çalışanlarla bankalar arasında çıkacak ihtilaflarda iş mahkemeleri görevlidir"; geçici 1. maddesinin birinci fıkrasında, "1. Bankaların ana sözleşmeleri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde yapılacak ilk genel kurullarının onayı ile yürürlüğe girer. Mevcut yönetim kurulu üyelerinin görevleri genel kurullarca yenileri seçilinceye kadar devam eder. Bankaların tüm diğer personeli bu Kanunla bulundukları kadro ve pozisyonlara atanmış sayılır"; geçici 1. maddesinin üçüncü fıkrasında "3. (Değişik : 30/1/2002 - 4743/6 md.) Bankalarda 31.12.2002 tarihinden sonra özel hukuk hükümlerine tâbi olmayan personel çalıştırılamaz…" ve 4. maddesinde, "Bu Kanun, bankalar hakkında sermayelerindeki kamu payı % 50`nin altına düşünceye kadar uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer" hükmü yer almıştır.

Öte yandan, 1475 sayılı İş Kanunu, 22.5.2003 tarih ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 120. maddesi ile, -14. madde hariç- yürürlükten kaldırılmış, 4857 sayılı Kanun'un geçici 1. maddesinde "Diğer mevzuatta 1475 sayılı İş Kanununa yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır" hükmüne yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, davacının T. H. Bankası A.Ş. ile 29.3.2002 tarihinde belirsiz süreli hizmet sözleşmesi imzaladığı, söz konusu sözleşmenin 4. maddesinde, 1475 sayılı İş Kanunu'nun 16 ncı ve 17 nci maddelerinde belirtilen hususların ortaya çıkması halinde hizmet sözleşmesinin ihbar önellerine uyulmaksızın derhal feshedileceği, ayrıca, 1475 sayılı İş Kanunu'nun 16 ncı ve 17 nci maddelerinde belirtilen hükümlerin dışında banka mevzuatında yer alan disiplin hükümlerinin saklı olduğu, bu tür fesih hallerinde, 1475 sayılı İş Kanunu'nun 13. maddesi hükümlerine uyulmasının zorunlu bulunduğu, ancak, tarafların ihbar önellerini/ihbar tazminatını personelin diğer kamu kurum ve kuruluşları ile Banka'da geçmiş hizmetlerinin toplamı üzerinden kullandırmayı/ödemeyi kabul ve taahhüt ettikleri; 9. maddesinde, sözleşmede hüküm bulunmayan hallerde 1475 sayılı İş Kanunu, Bankalara ilişkin mevzuat ve düzenlemeler, 4603 sayılı Kanun, Ana Sözleşme, Banka'nın yönetmelik, genelge, genel mektup, sirküler, talimatları gibi iç mevzuat hükümlerinin uygulanacağı hususlarının düzenlendiği; bilahare H.bank İnsan Kaynakları Daire Başkanlığı'nın 28.12.2007 gün ve 24345 sayılı işlemi ile, birinci derece imza yetkisinin kaldırılarak tüm yasal haklarının ödenmesi suretiyle, 31.12.2007 tarihi mesai bitiminden itibaren iş akdinin feshedilmesinin Genel Müdürlük Makamının 28.12.2007 tarihli onayı ile uygun görüldüğünün bildirilmesi üzerine davacı tarafından, hizmet akdinin feshine ilişkin 28.12.2007 tarih ve 24345 sayılı işlemin iptaline, işten çıkarma tarihinden itibaren yoksun kalınan maaş ve ikramiyelerin ödenmesine karar verilmesi istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, 4603 sayılı Kanun'un yukarıda sözü edilen 3. maddesinin beşinci fıkrasındaki, "Bankalarda 4857 sayılı İş Kanununa tâbi olarak çalışanlarla bankalar arasında çıkacak ihtilaflarda iş mahkemeleri görevlidir" hükmü karşısında, H. Bankası ile belirsiz süreli hizmet sözleşmesi imzalayıp, İş Kanunu'na tâbi olarak çalışmaya başlayan davacı tarafından, iş akdinin feshedilmesi üzerine adı geçen Bankaya karşı açılan davanın görüm ve çözümünde iş mahkemelerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Asliye Hukuk Mahkemesince(İş Mahkemesi Sıfatıyla) verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Trabzon İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Gümüşhane Asliye Hukuk Mahkemesi'nin (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 25.3.2008 gün ve E:2008/17, K:2008/158 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 5.10.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.